

V Bruselu dne 25.9.2025
COM(2025) 517 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Devátá výroční zpráva o nástroji pro uprchlíky v Turecku

Obsah

1. Úvod.....	1
1.1.1. Turecko a uprchlická krize	1
1.2. Reakce EU na krizi a zřízení nástroje	2
2. Fungování nástroje.....	3
3. Finanční kapacita, trvání a povaha financování	4
4. Provádění nástroje.....	6
5. Sledování, hodnocení a audit	14
6. Komunikace a viditelnost.....	15
7. Závěr a další kroky.....	15

1. Úvod

Podle čl. 8 odst. 1 rozhodnutí Komise C(2015) 9500¹ (dále jen „rozhodnutí“) musí Komise pravidelně informovat Evropský parlament a Radu o provádění nástroje pro uprchlíky v Turecku (dále jen „nástroj“). Podle čl. 8 odst. 2 uvedeného rozhodnutí musí Komise předat každý rok Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění nástroje. První výroční zpráva o nástroji byla zveřejněna v březnu 2017². Všechny výroční zprávy jsou k dispozici na internetových stránkách nástroje pro uprchlíky. Tato zpráva vychází z údajů do února 2025 včetně.

1.1.1. Turecko a uprchlická krize

Vzhledem ke své zeměpisné poloze je Turecko hlavní zemí příjetí a tranzitu pro uprchlíky a migranty. Podle údajů turecké vlády země v lednu 2025 hostila 2 888 876 Syřanů pod dočasnou ochranou a více než 300 000 registrovaných uprchlíků a žadatelů o azyl, především z Afghánistánu, Iráku, Íránu a Somálska^{3,4}. To mělo významný dopad na hostitelské komunity. Dlouhotrvající vysídlení syrských uprchlíků a rostoucí počet nelegálních vstupů z Afghánistánu do Turecka představuje stále větší výzvu pro sociální soudržnost mezi uprchlíky, migranty a hostitelskými komunitami. Zároveň pokračuje tlak podél turecko-iránské hranice. Po pádu Asadova režimu v prosinci 2024 překračuje podle údajů tureckých orgánů hranici se Sýrií stále více Syřanů, kteří mají v Turecku status dočasné ochrany. Z údajů není zcela jasné, zda se jedná o trvalé návraty, nebo o zjišťovací návštěvy⁵. Turecké orgány zdůraznily, že návraty by měly být dobrovolné, bezpečné, důstojné a řádné.

Turecko nadále vyvíjí značné úsilí při poskytování útočiště uprchlíkům a migrantům a při řešení jejich potřeb a zopakovalo svůj závazek provádět prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016⁶ (dále jen „prohlášení“). Prohlášení i v roce 2024 přinášelo konkrétní výsledky. Přestože jsou počty stále nižší než před prohlášením, počet nelegálních vstupů do Řecka po moři se nadále zvyšoval, stejně tak počet vstupů do Bulharska po pevnině, zatímco počet vstupů do Itálie a na vládou kontrolované území Kypru se výrazně snížil⁷.

¹Rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015 o koordinaci činností Unie a členských států prostřednictvím koordinačního mechanismu – uprchlického nástroje pro Turecko.

²https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/9dc8736f-c734-48be-8678-aca919a6a1bf_en.

³<https://en.goc.gov.tr/irregular-migration>.

⁴ Specifický charakter tureckého azylového systému souvisí se skutečností, že tato země podepsala v roce 1967 Newyorský protokol k Ženevské úmluvě z roku 1951 s výhradou. Velká většina uprchlíků v Turecku proto nemůže požádat o plnoprávné postavení uprchlíka, ale pouze o postavení „podmínečného uprchlíka“, které v případě udělení omezuje pobyt v zemi do okamžiku, kdy je osoba s přiznaným postavením uprchlíka „přesídlena do třetí země“.

⁵ Dne 29. ledna 2025 turecké ministerstvo vnitra oznámilo, že od 9. prosince 2024 se do Sýrie vrátilo 81 576 uprchlíků. Dále v souladu s doporučením úřadu UNHCR potvrdilo, že prezident Erdogan schválil zjišťovací návštěvy Syřanů z Turecka od 1. ledna do 1. července 2025. Během tohoto šestiměsíčního období bude moci určený člen rodiny třikrát vstoupit do země nebo ji opustit, aniž by ztratil status dočasné ochrany.

⁶ <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>.

⁷ Od ledna do prosince 2024 přicestovalo do EU z Turecka 65 574 nelegálních migrantů, zatímco ve stejném období roku 2023 jich bylo 57 597, což představuje 14% nárůst. V roce 2024 vzrostl ve srovnání s rokem 2023

V rámci prohlášení pokračovalo provádění programu přesídlování „jeden za jednoho“. Od dubna 2016 do února 2025 bylo z Turecka do EU přesídleno více než 43 815 syrských uprchlíků. Od roku 2016 bylo z řeckých ostrovů zpět do Turecka vráceno 2 140 migrantů. Jelikož turecké orgány nezrušily své rozhodnutí z března 2020 pozastavit návratové operace podle prohlášení v důsledku pandemie COVID-19, neuskutečnily se od té doby žádné návratové operace, a to i přes opakované žádosti Komise a řeckých orgánů.

Evropská rada se na svém zasedání v říjnu 2020 dohodla na zahájení pozitivního programu EU–Turecko. Jde o tyto čtyři prioritní oblasti: i) zlepšení fungování celní unie a obnovení diskusí o její modernizaci; ii) migrace a podpora uprchlíků; iii) dialogy na vysoké úrovni a iv) mezilidské kontakty a mobilita. Evropská rada v červnu 2021 zopakovala, že EU je připravena s Tureckem postupně, přiměřeně a vratně spolupracovat s cílem zlepšit spolupráci v řadě oblastí společného zájmu, s výhradou podmínek stanovených v březnu 2021 a v předchozích závěrech Evropské rady. Společné sdělení ze dne 29. listopadu 2023 reagovalo na výzvu Evropské rady z 29. a 30. června 2023, aby Komise a vysoký představitel předložili zprávu o aktuálním stavu vztahů mezi EU a Tureckem. Uvádí několik návrhů na oživení vztahů, mimo jiné v oblasti řízení migrace a finanční podpory uprchlíků a hostitelských komunit. V listopadu 2023 se v Bruselu uskutečnil dialog na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem o migraci a bezpečnosti a v první polovině roku 2025 se očekává další setkání.

1.2. Reakce EU na krizi a zřízení nástroje

V reakci na výzvu členských států EU k podstatnému navýšení prostředků na podporu uprchlíků v Turecku zřídila Komise rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2015, změněným dne 10. února 2016 a dále dne 14. března a 24. července 2018, nástroj pro uprchlíky v Turecku. Pomocí tohoto nástroje má být koordinováno uvolňování zdrojů, které byly dány k dispozici z rozpočtu EU a členskými státy formou nad rámecových příspěvků. Tyto příspěvky členských států jsou zaneseny do rozpočtu EU jakožto vnější účelově vázaný příjem⁸. Členské státy se politicky zavázaly poskytovat své příspěvky v rámci obecné shody mezi členskými státy EU

celkový počet nelegálních vstupů po moři do Řecka o 31 %. Počet vstupů do Řecka po pevnině se zvýšil v mnohem menší míře, a to o 2 %. Zároveň se v období od ledna do prosince 2024 snížil počet vstupů na Kypr přes demarkační linii o 42 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2023. Od ledna do února 2025 navíc přicestovalo do EU z Turecka 4 537 nelegálních migrantů, zatímco ve stejném období roku 2024 jich bylo 7 426, což představuje 39% nárůst. Migrační trasa z Turecka do Itálie se v roce 2024 výrazně zkrátila, přičemž počet vstupů činil přibližně 3 366, takže 5 % nedovolených vstupů do Itálie je z Turecka. V roce 2015, tedy před prohlášením EU a Turecka, činil počet nelegálních vstupů z východního Středomoří 885 386.

⁸ Vnější příjmy podle čl. 21 odst. 2 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1) pro příspěvky v roce 2016 a do dne 1. srpna 2018 a podle čl. 21 odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

a Evropskou komisí, která byla přijata dne 3. února 2016 a aktualizována v době dohody o druhé tranši nástroje⁹. Tato obecná shoda zavádí i rámec podmíněnosti.

Hlavy států a předsedové vlád EU a Turecka dne 18. března 2016 potvrdili své odhodlání provádět společný akční plán a dohodli se na dalších opatřeních zaměřených na prohloubení vztahů mezi EU a Tureckem a řešení migrační krize¹⁰. Turecko a EU uznaly, že je zapotřebí další urychlené a odhodlané úsilí. Konkrétně prohlášení EU a Turecka vyzvalo k ukončení nelegální migrace z Turecka do EU tím, že bude rozbit obchodní model převaděčů a migrantům nabídnuta jiná možnost než riskování vlastního života, a nabádalo k rychlejšímu provádění nástroje.

Na první tranši nástroje (2016–2017) byla přidělena celková částka 3 miliardy EUR¹¹, na druhou tranši (2018–2019) byly uvolněny další 3 miliardy EUR, čímž celková částka nástroje dosáhla 6 miliard EUR. Komise v návaznosti na toto zasedání urychleně přistoupila k uzavření smluv na první projekty. Do 31. prosince 2020 Komise uzavřela smlouvy na celý provozní příděl nástroje a do konce roku 2024 bylo vyplaceno více než 5,7 miliardy EUR.

2. Fungování nástroje

Nástroj byl koordinačním mechanismem, který umožňoval rychle, účinně a účelně mobilizovat pomoc EU pro uprchlíky v Turecku a zároveň zajišťuje řádné finanční řízení. Nástroj zajišťoval optimální využití stávajících finančních nástrojů EU v rámci humanitární a/nebo rozvojové pomoci a jeho cílem bylo zabezpečit, aby byly potřeby uprchlíků a hostitelských komunit řešeny komplexně a koordinovaně¹².

Řídící výbor nástroje poskytuje strategické pokyny ohledně priorit, typu podporovaných opatření, částek, jež mají být přiděleny, a finančních nástrojů, jež je třeba mobilizovat, a též ohledně podmínek provádění závazků Turecka podle společného akčního plánu EU a Turecka ze dne 29. listopadu 2015 (dále jen „společný akční plán“)¹³.

Důležitá je nadále udržitelnost projektů nástroje a spoluodpovědnost tureckých orgánů. Význam udržitelnosti a dopadu byl zdůrazněn v doporučeních druhé zvláštní zprávy Evropského účetního dvora z dubna 2024. Prioritní oblasti pomoci jsou určeny na základě komplexního a nezávislého posouzení potřeb, které bylo aktualizováno v roce 2018.

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf>.

¹⁰ <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>.

¹¹ Tyto prostředky ve výši 3 miliardy EUR byly uvolněny nad rámec 345 milionů EUR, které Komise Turecku již přidělila v reakci na syrskou uprchlickou krizi před zahájením činnosti nástroje, a byly poskytovány i nad rámec dvoustranné pomoci od členských států.

¹² Rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015, článek 2 – Cíle nástroje.

¹³ Viz čl. 5 odst. 1 rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ve znění rozhodnutí Komise C(2016) 855.

Nástroj koordinoval financování z těchto nástrojů financování vnější činnosti¹⁴: i) humanitární pomoc; ii) evropský nástroj sousedství; iii) nástroj pro rozvojovou spolupráci; iv) nástroj předvstupní pomoci (NPP) a v) nástroj přispívající ke stabilitě a míru. Opatření financovaná z rozpočtu EU se provádějí v souladu s finančními pravidly a předpisy použitelnými jak na přímé, tak na nepřímé řízení. Poskytování pomoci je podmíněno tím, že Turecko bude beze zbytku plnit své závazky stanovené ve společném akčním plánu a v prohlášení.

3. Finanční kapacita, trvání a povaha financování

Nástroj koordinuje celkový rozpočet ve výši 6 miliard EUR, který je mobilizován ve dvou tranších. Projekty v rámci první a druhé tranše probíhají do konce roku 2025 (přičemž čtyři projekty byly prodlouženy do konce roku 2029 z důvodu vyšší moci, např. zemětřesení v roce 2023), přičemž mnoho projektů v rámci první tranše bylo dokončeno a většina projektů by měla být dokončena včas nebo před uplynutím konečné lhůty. V důsledku pandemie COVID-19 bylo období provádění projektů v rámci zvláštního opatření z roku 2016 (v hodnotě 1,6 miliardy EUR) mimořádně prodlouženo, což umožní, aby všechny dotčené projekty dosáhly svých stanovených cílů.

První tranše činila 3 miliardy EUR, z čehož byla uvolněna 1 miliarda EUR z rozpočtu EU a 2 miliardy EUR byly poskytnuty formou dvoustranných příspěvků členských států. Také druhá tranše představovala 3 miliardy EUR, z čehož byly 2 miliardy EUR poskytnuty z rozpočtu EU a 1 miliarda EUR byla získána od členských států¹⁵.

Co se týče rozpočtových prostředků EU, z 1 miliardy EUR z rozpočtu EU pro období 2016–2017 bylo 250 milionů EUR uvolněno v roce 2016 a 750 milionů EUR v roce 2017. Ze 2 miliard EUR z rozpočtu EU na období 2018–2019 bylo 550 milionů EUR uvolněno v roce 2018 a zbytek byl uvolněn v roce 2019.

Co se týče příspěvků členských států, v případě první tranše členské státy přispěly do nástroje v roce 2016 částkou 677 milionů EUR, v roce 2017 částkou 847 milionů EUR, v roce 2018 částkou 396 milionů EUR a v roce 2019 částkou 80 milionů EUR. Pokud jde o druhou tranši, členské státy přispěly v roce 2018 částkou 68 milionů EUR, v roce 2019 částkou 202 milionů EUR, v roce 2020 částkou 265 milionů EUR, v roce 2021 částkou 166 milionů EUR a v roce 2022 částkou 165 milionů EUR, přičemž poslední platby ve výši 134 milionů EUR byly poskytnuty v roce 2023. Členské státy přispívaly přímo do rozpočtu EU

¹⁴ Příspěvky z evropského nástroje sousedství byly převedeny a využity v rámci nástroje předvstupní pomoci a příspěvky z nástroje pro rozvojovou spolupráci byly převedeny a využity v rámci svěrenského fondu EU. Veškeré příspěvky nástroje do regionálního svěrenského fondu Evropské unie zřízeného v reakci na krizi v Sýrii (z nástroje předvstupní pomoci a v menší míře z nástroje pro rozvojovou spolupráci) byly v zásadě poskytnuty jakožto nehumanitární pomoc.

¹⁵ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/>.

formou vnějších účelově vázaných příjmů, které jsou přiřazeny do rozpočtových položek nástroje předvstupní pomoci a humanitární pomoci.

Tempo plateb příspěvků členských států *do* nástroje nadále uspokojivě odpovídá tempu vyplácení těchto příspěvků z nástroje.

Dodatečná pomoc EU uprchlíkům v Turecku mimo rámec nástroje

V roce 2020 Komise vyčlenila dalších 535 milionů EUR na podporu humanitárních opatření v Turecku mimo rámec nástroje. Tato pomoc uprchlíkům byla zaměřena na základní potřeby, ochranu, vzdělávání a zdravotní péči a byla plně smluvně zajištěna a vyplacena.

Tento trend pokračoval i v roce 2021. V návaznosti na závěry Evropské rady z června uvedeného roku uvolnila Komise na období 2021–2023 3 miliardy EUR pro uprchlíky a hostitelské komunity v Turecku. Cílem tohoto financování bylo zajistit pokračování klíčových intervencí v rámci nástroje v prioritních oblastech humanitární pomoci, základních potřeb, vzdělávání a zdravotnictví, jakož i řízení migrace a ochrany hranic. Zahrnovalo také 150 milionů EUR v rámci nástrojů GŘ HOME, které byly určeny především na podporu úsilí členských států EU o přesídlování z Turecka, ale také na podporu řízení migrace, správy hranic a boje proti převaděčství. Zahrnovalo rovněž 14,4 milionu EUR v rámci podpůrného opatření, které bylo přijato v říjnu 2024.

Významná část finančních prostředků na období 2021–2023 byla uvolněna v reakci na ničivá zemětřesení v Turecku v roce 2023, přičemž celkem 355,6 milionu EUR bylo směřováno na socioekonomickou podporu, komunální infrastrukturu, vzdělávací infrastrukturu a zdravotnickou infrastrukturu.

V únoru 2024 se Evropská rada v rámci dohody o revizi víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 rozhodla vyčlenit další 2 miliardy EUR na zachování účinné migrační spolupráce se zeměmi mimo EU, mimo jiné na podporu syrských uprchlíků v Turecku.

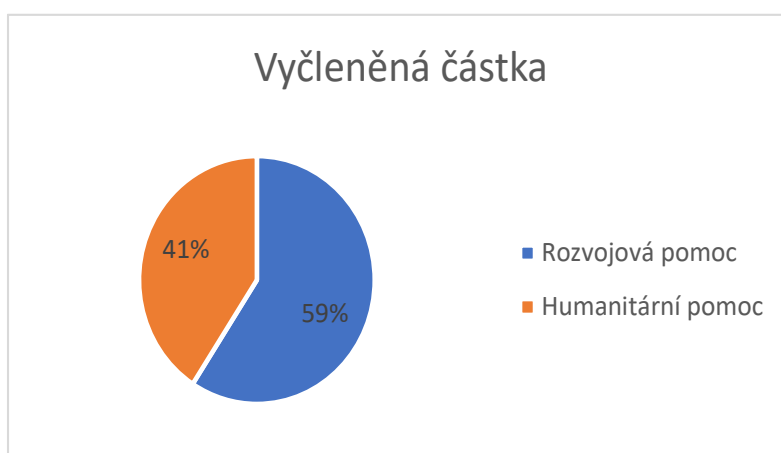
Na konferenci o Sýrii v květnu 2024 Komise přislíbila pro uprchlíky a hostitelské komunity v Turecku podporu ve výši 1 miliardy EUR. Tato částka zahrnovala 520 milionů EUR z řádného rozpočtu na rok 2024, aby se zajistilo pokračování pomoci uprchlíkům, a 480 milionů EUR přerozdělených z výše uvedeného přidělu 2 miliard EUR, takže na období 2025–2027 zbývá přibližně 1,5 miliardy EUR. Balíček v hodnotě 1 miliardy EUR zahrnuje pět opatření zaměřených na: i) vzdělávání (80 milionů EUR); ii) základní potřeby, zdravotní péči, obecní služby a sociální soudržnost (421 milionů EUR); iii) řízení migrace a ochranu hranic (398 milionů EUR); iv) rezervu na případné budoucí opětovné zapojení Evropské investiční banky, která by mohla poskytnout půjčky na investice související s uprchlíky (75 milionů EUR) a v) humanitární pomoc (26 milionů EUR).

Celkové finanční prostředky EU vyčleněné na pomoc uprchlíkům a hostitelským komunitám v Turecku od roku 2011 činí 12,4 miliardy EUR. To zahrnuje 345 milionů EUR na pomoc uprchlíkům uvolněných v letech 2011 až 2016, 6 miliard EUR v rámci nástroje, 535 milionů EUR překlenovacích finančních prostředků v roce 2020, 3 miliardy EUR dodatečných finančních prostředků v období 2021–2023, 1 miliardu EUR v roce 2024 a další 1,5 miliardy EUR plánované pomoci do roku 2027.

4. Provádění nástroje

Nástroj je prováděn ve formě humanitární a rozvojové pomoci. V rámci první tranše bylo přiděleno zhruba 1,4 miliardy EUR na složku humanitární pomoci a 1,6 miliardy EUR na složku rozvojové pomoci. Vzhledem k vleklé povaze krize v Sýrii se intervence v rámci druhé tranše stále více zaměřovaly na činnosti sociálně-ekonomické podpory a na vytváření příležitostí k obživě. V rámci druhé tranše bylo 1,04 miliardy EUR vyčleněno na humanitární pomoc a 1,9 miliardy EUR na rozvojovou pomoc¹⁶.

Pro nástroj obecně vypadá rozdělení humanitární a rozvojové pomoci k prosinci 2024 takto:

Podrobné informace lze nalézt v on-line tabulce projektů¹⁷.

Pomoc poskytovaná v rámci nástroje je založena na projektech. Vyplácení prostředků záleží na pokroku v provádění intervencí v rámci nástroje. Podpora v rámci nástroje zahrnuje pomoc uprchlíkům i hostitelským komunitám.

Humanitární pomoc v rámci tohoto nástroje je zaměřena na pomoc nejzranitelnějším uprchlíkům, a to formou poskytování důstojné podpory určené na základní potřeby a ochranu¹⁸. Prostřednictvím specializovaných agentur a partnerů rovněž řeší nedostatky v prioritních oblastech zdravotnictví a vzdělávání. Poskytování humanitární pomoci EU se řídí

¹⁶ Zůstatek ve výši 60 milionů EUR je přidělen na správní a provozní podporu poskytnutou na rozvoj nástroje.

¹⁷ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en.

¹⁸ Na ochranu bylo v rámci tohoto nástroje přiděleno celkem 352 milionů EUR, a to především prostřednictvím humanitární pomoci. Činnosti zahrnovaly registraci a ověřování uprchlíků, posílení institucionální kapacity tureckého předsednictví pro řízení migrace a cílené zásahy v oblasti ochrany zranitelných skupin. Ochrana byla rovněž začleněna do oblasti základních potřeb, zdraví a vzdělávání.

Evropským konsensem o humanitární pomoci z roku 2007¹⁹, který stanoví, že EU jakožto poskytovatel humanitární pomoci dodržuje humanitární zásady lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti stanovené v článku 214 Smlouvy o fungování EU a v nařízení o humanitární pomoci (č. 1257/96)^{20,21}.

V rámci humanitární složky nástroje bylo realizováno celkem 65 projektů prostřednictvím 21 partnerů v rámci první i druhé tranše. Tyto projekty pokrývají základní potřeby, ochranu, vzdělávání a zdravotní péči nejzranitelnějších uprchlíků v Turecku. V rámci první tranše byla na humanitární pomoc přislíbena a smlouvami přidělena částka ve výši 1,4 miliardy EUR a 1,4 miliardy EUR bylo vyplaceno. Co se týče druhé tranše, byly uzavřeny smlouvy na 1,05 miliardy EUR a bylo vyplaceno 1,04 milionu EUR.

Rozvojová pomoc podporuje dlouhodobější potřeby v oblasti zdravotní péče, vzdělávání a socioekonomického rozvoje uprchlíků, zejména pokud jde o přístup k veřejným službám a živobytí a městskou infrastrukturu. Zaměřuje se rovněž na zranitelné skupiny a do intervencí zahrnuje genderový aspekt, např. ochranu žen a dívek proti sexuálnímu násilí a násilí páchanému na základě pohlaví a zlepšování přístupu ke zdravotní péči v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví.

V rámci rozvojové složky nástroje bylo i nadále dosahováno pokroku při realizaci 26 projektů, na které byly uzavřeny smlouvy v rámci první tranše. Celkem patnáct z nich bylo prováděno v rámci regionálního svěřenského fondu Evropské unie zřízeného v reakci na krizi v Sýrii v celkové výši 293 milionů EUR; je to navíc k prostředkům řízeným přímo prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci²².

Prostředky vyplacené prováděcím partnerům dosáhly téměř 3,2 miliardy EUR z celkové částky 3,5 miliardy EUR přidělené na rozvojovou pomoc v rámci obou tranší²³. V rámci první tranše byla na rozvojovou pomoc vyčleněna a smlouvami přidělena částka ve výši 1,6 miliardy EUR a 1,6 miliardy EUR bylo vyplaceno. Co se týče druhé tranše, byly uzavřeny smlouvy na 1,9 miliardy EUR a bylo vyplaceno téměř 1,7 milionu EUR.

Rozvojová složka nástroje zahrnuje čtrnáct probíhajících smluv.

V roce 2024 bylo provádění nástroje nadále ovlivňováno velmi vysokou inflací v Turecku a problémy souvisejícími s měnovým kurzem. To si vyžádalo omezení rozsahu některých projektů.

¹⁹ Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států.

²⁰ Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci.

²¹ Humanitární pomoc Evropské komise vychází z ročních plánů provádění humanitární pomoci pro jednotlivé země. Rámec pro spolupráci mezi Komisí a jejími partnery v oblasti humanitární pomoci se zřizuje prostřednictvím finančních a správních rámcových dohod Komise s mezinárodními organizacemi a rámcových dohod o partnerství s nevládními organizacemi.

²² V rámci nástroje se finanční prostředky z nástroje předvstupní pomoci spravují v souladu s pravidly pro vnější činnosti obsaženými v druhé části hlavy IV finančního nařízení a jeho prováděcích pravidlech.

²³ Toto číslo zahrnuje rovněž částky vyplacené na podporu projektů, jež se provádějí v rámci regionálního svěřenského fondu EU zřízeného v reakci na krizi v Sýrii, avšak nejsou dosud účtovány na vrub rozpočtu EU.

Intervence v rámci nástroje podle prioritních oblastí

Pokrok v jednotlivých prioritních oblastech v rámci obou tranší nástroje je uváděn v monitorovacích zprávách o nástroji²⁴. Významných úspěchů bylo dosaženo v následujících prioritních oblastech.

Vzdělávání

Na podporu vzdělávání v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků byly přiděleny celkem 2,08 miliardy EUR.

V rámci humanitární složky nástroje bylo na vzdělávání vyčleněno přes 181 milionů EUR. Program podmíněných převodů peněžní hotovosti pro vzdělávání (CCTE) podporuje zápis a docházku dětí uprchlíků do škol tím, že rodinám uprchlíků poskytuje měsíční platby pod podmínkou, že se žáci pravidelně účastní školní docházky. V roce 2024 bylo v rámci programu CCTE VI podpořeno až 585 000 zranitelných dětí uprchlíků prostřednictvím podmíněných převodů peněžní hotovosti pro vzdělávání výměnou za pravidelnou docházku do veřejných škol. Služeb ochrany prostřednictvím tureckých vládních center sociálních služeb a komunitních center tureckého Červeného půlměsíce využilo celkem 42 312 ohrožených dětí uprchlíků.

V září 2024 byla výše peněžité pomoci upravena tak, aby se zmírnil negativní dopad vysoké inflace. Počet studentů, kteří program využívají, se však v průběhu roku mírně snížil v důsledku finančních potíží a uplatňování systému ověřování adres. V rámci tohoto systému hrozilo rodinám pod dočasnou ochranou, které změnily své bydliště bez předchozího souhlasu orgánů, pozastavení jejich statusu, což vedlo k jejich vyloučení z programů sociální pomoci.

V srpnu 2024 ministr vnitra oznámil, že na registrovaných adresách nelze nalézt 729 000 Syřanů pod dočasnou ochranou a že by si měli svou registraci znovu aktivovat. V důsledku toho děti z těchto rodin nemohly žádat o programy sociální pomoci, jako je například podmíněný převod peněžní hotovosti pro vzdělávání (CCTE), nebo musely svou účast v programu zcela ukončit. Za účelem řešení těchto problémů posílilo ministerstvo práce, rodiny a sociálních služeb v posledním čtvrtletí roku 2024 složku ochrany dětí.

V lednu 2023 skončila realizace stěžejního programu ministerstva národního vzdělávání v rámci nástroje (Promoting Integration of Syrian Kids in the Turkish Education System [PIKTES II] – podpora začlenění syrských dětí do tureckého vzdělávacího systému) s celkovým rozpočtem ve výši 400 milionů EUR. Navázal na něj program PIKTES+²⁵ s celkovým rozpočtem 300 milionů EUR financovaný v rámci dodatečné pomoci pro uprchlíky

²⁴ https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en

²⁵ Promoting Inclusive Education for Kids in the Turkish Education System (PIKTES+) – podpora inkluzivního vzdělávání dětí v tureckém vzdělávacím systému.

v Turecku. V listopadu 2024 obdržel program PIKTES+ dalších 80 milionů EUR na platy učitelů.

Celkovým cílem pomoci uprchlíkům ze strany EU v této prioritní oblasti je nadále začlenění všech dětí uprchlíků do tureckého formálního vzdělávacího systému, doplněné o zapojení dětí, které nechodily do školy, a vytvoření bezpečných cest ke vzdělávání, jakož i zlepšení výsledků vzdělávání. V březnu 2024 se formálního vzdělávání (včetně předškolního) ve 29 provinciích s nejhustším osídlením uprchlíky, na které se program PIKTES+ zaměřuje, účastnilo 74 % (834 169) dětí uprchlíků.

Počet studentů z řad uprchlíků a hostitelských komunit, kteří obdrželi stipendia poskytovaná z nástroje, aby se účastnili technického a odborného vzdělávání a přípravy nebo vzdělávání ve vysokoškolských institucích, dosáhl 29 049. Většina těchto studentů byli uprchlíci a byla zachována genderová vyváženost.

Nástroj také nadále podporoval rozvoj vzdělávací infrastruktury a pomohl snížit přeplněnost škol. Výrazně se zvýšil počet modernizovaných a dokončených vzdělávacích zařízení. Významným úspěchem při modernizacích byla instalace 8 700 chytrých tabulí na základních a středních školách. Dosud bylo s podporou nástroje modernizováno více než 12 000 zařízení.

Kromě toho bylo v rámci projektů Education for All in Times of Crisis (Vzdělávání pro všechny v době krize) a Education Infrastructure for Resilience (Vzdělávací infrastruktura pro odolnost) postaveno 175 škol a zahájeny vzdělávací služby. Střešní solární panely instalované na školách navíc vyrábějí energii pro 50 škol a na 41 školách byla dokončena opatření na zvýšení energetické účinnosti.

V roce 2024 byly podepsány smlouvy s cílem přispět k obnově vzdělávacích infrastruktur v Turecku po zemětřesení v únoru 2023. Cílem tohoto financování je zlepšit přístup uprchlíků i hostitelských komunit ke vzdělávání. Dva grantové projekty v celkové hodnotě 20 milionů EUR poskytují stipendia a související služby studentům z řad uprchlíků a studentům z hostitelských komunit, kteří studují na bakalářském nebo magisterském stupni. Projekty byly zahájeny v lednu 2023 a měly by trvat tři roky. K lednu 2025 získalo stipendium 5 702 vysokoškolských studentů, z toho 3 077 syrských a 2 625 tureckých.

Ochrana

Celkem bylo na podporu ochrany v rámci nástroje a na dodatečnou podporu pro uprchlíky vyčleněno celkem 352 milionů EUR, zejména prostřednictvím projektů v rámci humanitární složky.

Humanitární složka nástroje podporuje registraci a ověřování uprchlíků, což jim umožnilo legalizovat jejich status v Turecku a pomohlo jim získat přístup ke službám. Podpořila zejména registrační úsilí tureckého představenství pro řízení migrace a posílila jeho institucionální a technickou kapacitu. Kromě samostatných ochranných zásahů zaměřených na odstranění

nedostatků a na reakci na konkrétní potřeby a ohrožené osoby byla ochrana zapracována rovněž do dalších pilířů strategie humanitární odezvy (základní potřeby, zdraví a vzdělávání). Celkovým cílem je lépe řešit zranitelnost uprchlíků, legalizovat jejich status a propojit je s širší sítí veřejných služeb a služeb OSN/nevládních organizací. Během vykazovaného období se pomoc nadále zaměřovala na nejzranitelnější skupiny (např. sezónní migrující zemědělské pracovníky, klíčové skupiny uprchlíků²⁶ atd.). Projekty financované ze svěřenského fondu EU v reakci na syrskou krizi navíc zahrnovaly pomoc pro komunitní centra přijímající uprchlíky a při dalším předávání zranitelných uprchlíků příslušným službám.

V rámci rozvojové složky nástroje pokračovalo poskytování přímého grantu ministerstvu práce, rodiny a sociálních služeb ve výši 20 milionů EUR. Cílem tohoto projektu je zlepšit přístup zranitelných skupin tureckého obyvatelstva i uprchlíků ke kvalitním sociálním službám a zlepšit schopnost ministerstva poskytovat integrované a kvalitní sociální služby.

Zdravotnictví

Na podporu zdravotní péče v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků byla přidělena celkem 1,05 miliardy EUR.

Hlavním pilířem financování z nástroje je podpora zdraví migrantů prostřednictvím projektu známého jako SIHHAT, který je financován třemi po sobě jdoucími přídělky: 300 milionů EUR v roce 2016, 210 milionů EUR v roce 2020 a 210 milionů EUR v roce 2023. Projekt SIHHAT podporuje turecké ministerstvo zdravotnictví v jeho úsilí o zajištění bezplatného a spravedlivého přístupu ke zdravotní péči pro všechny uprchlíky. Ve 32 provinciích funguje celkem 176 zdravotnických středisek pro migranty a devět kontejnerových zdravotnických jednotek a v zařízeních podporovaných EU pracuje přibližně 3 500 zdravotníků, z nichž více než 75 % je syrského původu. V důsledku zemětřesení došlo k úbytku zdravotníků a bylo poškozeno sedmáct středisek; jejich služby byly přesunuty do dočasných kontejnerových zdravotnických jednotek. Realizace projektu SIHHAT II skončila v polovině roku 2024. Projekt SIHHAT III zajišťuje pokračování poskytování zdravotnických služeb uprchlíkům, přičemž dodatečná podpora EU činila 210 milionů EUR v roce 2023 a 50 milionů EUR v roce 2024.

Dvě nemocnice financované v rámci nástroje – ve městech Dörtyol/Hatay a Kilis – jsou plně funkční od roku 2022 a poskytují klíčové služby zdravotní péče po zemětřesení v roce 2023, kdy byla kapacita obou nemocnic zvýšena na 400 lůžek. Kromě toho, jako doplnění projektu SIHHAT, pokračuje díky nástroji výstavba a rekonstrukce zdravotnických středisek pro migranty, nákup zdravotnických prostředků,

²⁶ Mezi ně patří uprchlíci žijící v provinciích nejvíce postižených zemětřesením v roce 2023 a zranitelné skupiny uprchlíků a migrantů se specifickými potřebami ochrany (např. domácnosti s rodičem samoživitelem, osoby se zdravotním postižením, osoby, které přežily genderově podmíněné násilí, LGBTIQ+ osoby), včetně přibližně 300 000 dětí, které nechodí do školy.

porodnických a hygienických souprav a rekonstrukce fyzioterapeutických a rehabilitačních jednotek. V roce 2024 byla zahájena výstavba osmi zdravotnických středisek a bylo pořízeno 113 položek zdravotnických prostředků, které využije více než 40 nemocnic.

Pokud jde o humanitární podporu, ve městech Kilis a Reyhanli/Hatay nadále fungují dvě rehabilitační centra, která poskytují služby, jako je fyzioterapie, péče o duševní zdraví a psychosociální podpora pro uprchlíky se zdravotním postižením a dalšími zranitelnostmi.

Komunální infrastruktura

Na podporu komunální infrastruktury v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků bylo přiděleno celkem 509 milionů EUR.

Nástroj podporuje různé obce poskytováním základních obecních služeb, včetně dodávek vody a hygienických zařízení a nakládání s pevným odpadem. Poskytováním rekreačních služeb rovněž podporuje místní infrastrukturu. Co se týče rekreačních zařízení, bylo dokončeno dvanáct objektů (fotbalové a tenisové kurty) a deset sportovních areálů se v současné době ještě buduje. Pokračovala výstavba vodovodních a kanalizačních projektů v provinciích Kilis, Şanlıurfa, Gaziantep, Mersin, Mardin, Adıyaman, Malatya a Hatay.

V letech 2023 a 2024 byly připraveny další smlouvy na komunální infrastrukturu. Jejich účelem je umožnit pokračování projektu, jehož cílem je podpořit zranitelné mladé lidi prostřednictvím inkluzivního sportu a infrastruktury pro mládež, jakož i pokračování projektu zaměřeného na obnovu vodovodních a kanalizačních systémů.

Další smlouva v této prioritní oblasti byla podepsána v roce 2024 s tureckým ministerstvem životního prostředí, urbanizace a změny klimatu s cílem pomoci připravit a realizovat projekty komunální infrastruktury, na které budou prostřednictvím banky İlbank poskytovány úvěry od mezinárodních finančních institucí.

Základní potřeby a socioekonomická podpora

V rámci nástroje bylo přiděleno celkem 4 miliardy EUR na základní potřeby a na sociálně ekonomickou podporu a na dodatečnou podporu uprchlíků.

Cílem intervencí v této prioritní oblasti je pomoci uspokojit základní potřeby nejzranitelnějších uprchlíků a pomoci posílit jejich odolnost a soběstačnost. To by mělo umožnit postupný přechod od závislosti na sociální pomoci ke zvýšené soběstačnosti a k rozšíření příležitostí k obživě.

V rámci podpory nástroje pro základní potřeby obdrželo více než 2,6 milionu uprchlíků přímou podporu, která jim umožňuje důstojný život. Do července 2023 byla většina podpory poskytována prostřednictvím nouzové záchranné sociální sítě (ESSN), programu sociální

pomoci, který dodával příjemcům z řad uprchlíků, kterých bylo více než 1,6 milionu, každý měsíc peněžní prostředky prostřednictvím systému debetních karet.

V rámci druhé tranše nástroje byla dokončena realizace přímého grantu ve výši 245 milionů EUR s ministerstvem práce, rodiny a sociálních služeb. Tento grant umožnil poskytovat měsíční finanční podporu srovnatelnou se sociální pomocí poskytovanou zranitelným osobám tureckým systémem sociálního zabezpečení, tj. doplňkový program sítě ESSN (C-ESSN). Projekt probíhal souběžně se sítí ESSN a poskytoval podporu domácnostem s rodičem samoživitelem, starším osobám a osobám se zdravotním postižením (včetně osob s těžkým zdravotním postižením). V roce 2024 byla zajištěna kontinuita programů C-ESSN a ESSN²⁷ v rámci dodatečné podpory pro uprchlíky mobilizované na období 2021–2023²⁸ ve výši 3 miliard EUR mimo rámec nástroje. Od té doby byly oba programy sloučeny do jediné smlouvy. V červenci 2023 byl tento nový program peněžité pomoci „Social Safety Net for Refugees in Türkiye (SNN)“ (Sociální záchranná síť pro uprchlíky v Turecku) (781 milionů EUR) podepsán s ministerstvem práce, rodiny a sociálních služeb. Toto opatření znamenalo přechod programu ESSN od humanitární pomoci k dlouhodobější rozvojové pomoci, přičemž GŘ ECHO se již na řízení programu nepodílelo. Současný program (SSN) podporuje něco málo přes 1,4 milionu uprchlíků a uspokojuje jejich každodenní základní potřeby.

I nadále je poskytována další socioekonomická podpora uprchlíkům na podporu jejich přístupu na trh práce. Strategie EU v této prioritní oblasti zahrnuje jak stranu nabídky, tak stranu poptávky na trhu práce. Mezi hlavní typy podpory patří technické a odborné vzdělávání a příprava; krátkodobé kurzy odborné přípravy, včetně odborné přípravy na pracovišti, odborné přípravy v oblasti měkkých dovedností, poradenství v oblasti volby zaměstnání a odborné přípravy a podpůrných služeb, jakož i podpory při získání pracovního povolení. Pokud jde o krátkodobé kurzy odborné přípravy v oblasti rozvoje odborných dovedností, v roce 2024 bylo do krátkodobých kurzů odborné přípravy v oblasti rozvoje odborných dovedností v průběhu šesti měsíců zapsáno 11 779 účastníků, takže kumulativní počet příjemců dosáhl 83 789, z toho 51 % tvořili muži. Údaje shromážděné v rámci tří projektů ve stejném období dále uvádějí nárůst o 8 584 nových pracovních míst vytvořených podniky založenými nebo rozšířenými s podporou EU pro uprchlíky, čímž celkový počet pracovních míst dosáhl 15 004.

Druhá hlavní složka programu se zaměřuje na zakládání nových podniků a rozšiřování již založených podniků prostřednictvím hmotné i nehmotné podpory s cílem zlepšit formální tvorbu pracovních míst. Projekty Podpora zaměstnanosti a Podpora přechodu na trh práce (ISDEP I a ISDEP II), realizované ve spolupráci s Tureckou agenturou práce (İŞKUR) spolu s Generálním ředitelstvím pro mezinárodní pracovní síly (DG ILF) Ministerstva práce a sociálního zabezpečení, se zaměřují na zvýšení formální zaměstnanosti uprchlíků a příslušníků

²⁷ Plánuje se, že další fázi programu ESSN převezme GŘ ENEST.

²⁸ *Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 4. ledna 2022 o financování individuálního opatření pro poskytování peněžité podpory nejzranitelnějším uprchlíkům v Turecku na roky 2022 a 2023 (C(2022) 7822) a prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 7. prosince 2022 o financování individuálního opatření pro pokračování podpory základních potřeb a přechodu k možnostem obživy pro uprchlíky v Turecku v roce 2022 (C(2022) 8887).*

hostitelských komunit. Projekt ISDEP I byl úspěšně dokončen v roce 2024. V úzké spolupráci s Organizací pro rozvoj malých a středních podniků Turecka (KOSGEB) a Tureckou rozvojovou a investiční bankou (TKYB) se uprchlíkům i hostitelským komunitám poskytují granty na podnikání, včetně odborné přípravy zaměřené na podnikání, jakož i hmotná a nehmotná podpora s cílem vytvořit pracovní místa.

Stejný cíl mají projekty Posílení podnikatelských kapacit pro udržitelnou socioekonomickou integraci (ENHANCER) a Sociální podnikání, posílení postavení a soudržnosti v uprchlických a hostitelských komunitách v Turecku, které jsou realizovány ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a technologií. Další projekty probíhají v oblasti zaměstnanosti v zemědělství, odborné přípravy a učňovské přípravy. Další smlouvy o socioekonomické podpoře byly podepsány v roce 2024. Zahrnují smlouvy, jejichž cílem je zlepšit udržitelné živobytí a formální zaměstnanost uprchlíků a hostitelských komunit v oblastech postižených zemětřesením v únoru 2023.

Řízení migrace

Na podporu řízení migrace v rámci tohoto nástroje a na dodatečnou podporu uprchlíků bylo přiděleno celkem 878 milionů EUR²⁹.

Byly dokončeny dva projekty financované v rámci první tranše v celkové výši 80 milionů EUR. První projekt poskytl podporu EU na posílení pátrací a záchranné kapacity turecké pobřežní stráže a druhý projekt byl zaměřen na podporu tureckého předsednictví pro řízení migrace³⁰ při řízení navracení z EU.

V roce 2024 pokračovala realizace tří projektů ve výši 30 milionů EUR v rámci dodatečné podpory uprchlíků, jejichž cílem bylo: i) posílit kapacitu tureckého předsednictví pro řízení migrace v boji proti nelegální migraci; ii) zlepšit spolupráci mezi agenturami pro správu hranic na letištích a iii) pokračovat v poskytování provozní podpory při řízení zajišťovacích zařízení.

Od roku 2024 se realizuje smlouva ve výši 220 milionů EUR podepsaná v prosinci 2023. Jejím cílem je dále posílit správu hranic na východní a jihovýchodní hranici Turecka. V roce 2024 bylo v rámci dodatečné podpory uprchlíků vyčleněno dalších 398 milionů EUR na podporu kapacity pro migraci a pro správu hranic Turecka. Toto financování se zaměřuje na: i) dobrovolné návraty do zemí původu; ii) zlepšení řízení v oblasti mezinárodní a dočasné ochrany; iii) zabránění převaděčství migrantů; iv) ochranu pozemních a námořních hranic a legální migraci. Zahrnovalo také navýšení o 50 milionů EUR, které bylo přiděleno na výše uvedený projekt správy hranic.

Genderové aspekty projektů v rámci nástroje

²⁹ Tato částka zahrnuje 150 milionů EUR přidělených v rámci nástrojů HOME.

³⁰ Dříve Generální ředitelství pro řízení migrace (DGMM).

Provádění opatření v rámci nástroje se nadále řídí Akčním plánem EU pro rovnost žen a mužů III „Na cestě ke genderově spravedlivému světu 2021–2025“. Prosazování, ochrana a naplňování lidských práv žen a dívek v celé jejich rozmanitosti, rovnost žen a mužů a posílení postavení žen a dívek zůstaly v roce 2024 prioritami. Zohledňování rovnosti žen a mužů bylo začleněno do všech projektů nástroje a průběžně je sledováno prostřednictvím rozčleněných dat (76 ukazatelů).

Nástroj významně zvýšil zaměstnatelnost žen: více než 26 000 žen absolvovalo krátkodobou odbornou přípravu, přibližně 40 000 žen využilo poradenské služby v oblasti zaměstnanosti a 500 podniků vlastněných ženami získalo poradenskou nebo finanční podporu. V rámci tohoto nástroje byly uprchlicím poskytovány kurzy tureckého jazyka, které úspěšně absolvovalo přibližně 25 000 dospělých uprchlic a 20 000 studentek. Kromě toho se přibližně 55 000 dětí z řad uprchlíků zúčastnilo předškolního vzdělávání, které je k dispozici v rámci projektů financovaných z nástroje, přičemž stipendia na vzdělávání byla poskytnuta 15 000 studentek. Téměř 50 % učitelů a pedagogických pracovníků zapojených do nástroje tvoří ženy. Programy převodu peněžních prostředků jsou rovnocenně výhodné pro více než jeden milion uprchlic, a to díky pravidelným nepodmíněným převodům prostředků. Navíc okolo 400 000 rodin studentek obdrželo podmíněnou peněžitou podporu na vzdělávání. Kromě programů převodu peněžních prostředků obdrželo služby doporučení ochrany přibližně 500 000 uprchlic, zatímco přibližně 550 000 uprchlic využilo služeb ochrany poskytovaných prostřednictvím projektů financovaných z nástroje.

5. Sledování, hodnocení a audit

V roce 2024 bylo podávání zpráv o dosažených výsledcích nástroje nadále založeno na rámci pro výsledky nástroje³¹ a teorii změny³². Třináctá monitorovací zpráva o nástroji byla zveřejněna v prosinci 2024 a je k dispozici na internetových stránkách GŘ ENEST³³.

Na konci roku 2024 Komise podepsala novou smlouvu, která má zajistit pokračování systému monitorování a správy údajů v rámci nástroje, který byl zřízen v rámci první smlouvy o technické pomoci (SUMAR)³⁴. Původní smlouva SUMAF³⁵ skončila v prosinci; vykázala 127 monitorovacích misí (zahrnujících čtyři mise v režimu *ad hoc*), 53 kontrol na místě a 112 monitorovacích misí³⁶.

³¹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/23babb53-e316-4361-b373-78f0ce1d663e_en?filename=EU%20support%20to%20Refugees%20in%20TR_Results%20Framework.pdf.

³² https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/99c1bfa3-1853-42ff-ae3b-59622f7bdab1_en?filename=EU%20support%20to%20refugees%20in%20TR_Theory%20of%20Change%202024.pdf.

³³ https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/turkiye/eu-support-refugees-turkiye_en.

³⁴ Technická pomoc při monitorování výkonnosti podpory EU pro uprchlíky v Turecku – NPP/2024/461-735.

³⁵ Technická pomoc na podporu monitorování akcí financovaných v rámci nástroje pro uprchlíky v Turecku – NPP/2021/429–105 (dodatek VI ke smlouvě NPP/2018/393-877).

³⁶ Souhrnné údaje z roku 2017.

V květnu 2024 Komise podepsala rámcovou smlouvu o konečném hodnocení nástroje. V návaznosti na strategické hodnocení nástroje v polovině období v roce 2021 se závěrečné hodnocení zaměří na druhou tranši nástroje a mělo by být dokončeno na konci roku 2025, čímž bude nástroj ukončen.

Evropský účetní dvůr vydal druhý audit výkonnosti nástroje v dubnu 2024. Zpráva o auditu, včetně zjištění a doporučení Evropského účetního dvora a odpovědí Komise, byla zveřejněna dne 24. dubna 2024 a je k dispozici on-line³⁷. Hlavním doporučením Účetního dvora bylo, aby Komise zlepšila způsob měření dopadu projektů nástroje a aby zahájila diskusi s členskými státy a tureckými orgány o tom, jak zajistit jejich udržitelnost.

6. Komunikace a viditelnost

V roce 2024 pokračovaly činnosti, jejichž cílem bylo zvýšit viditelnost opatření nástroje a upozornit na význam EU při poskytování pomoci s přijímáním uprchlíků. Vzhledem k prudkému nárůstu negativní oficiální rétoriky a nálad veřejnosti vůči uprchlíkům v tomto období se činnosti zaměřily na poskytování pomoci EU uprchlíkům a hostitelským komunitám po zemětřesení v únoru 2023. Příklady zahrnují: i) cestu pro novináře koncem ledna 2024; ii) několik úspěšných příběhů a videí; iii) akci, publikaci, video a fotoalbum „Stronger Together“ (Spolu silnější) o úloze záchranářů EU při poskytování pomoci uprchlíkům a hostitelským komunitám v únoru 2023, zorganizované v úzké spolupráci s členskými státy EU v Ankaře a iv) značně zviditelněnou návštěvu komisařky Ferreirové na konci dubna 2024.

7. Závěr a další kroky

V roce 2024 pokračovalo provádění nástroje. Celý provozní rozpočet nástroje byl smluvně zajištěn do konce roku 2020, přičemž do konce roku 2024 bylo vyplaceno 5,7 miliardy EUR. Nástroj i nadále poskytoval velice potřebnou pomoc uprchlíkům a hostitelským komunitám v Turecku. Další pomoc pro uprchlíky přidělená na období 2020–2024 má zajistit udržitelnost úspěchů nástroje.

Další kroky zahrnují:

- *pokračování účinného provádění všech projektů nástroje ku prospěchu uprchlíků a hostitelských komunit v souladu se zásadami řádného finančního řízení,*
- *pokračování komunikačních aktivit souvisejících s nástrojem,*
- *uspořádání závěrečného zasedání řídicího výboru nástroje v roce 2025,*
- *plánování programů dodatečné podpory pro uprchlíky a hostitelské komunity v Turecku na období 2025–2027 s cílem zajistit trvání výsledků nástroje.*

³⁷ https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-06/SR-2024-06_CS.pdf.